

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază,

Preful inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvânt

rostit în 28 Noembrie 1935 de Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit NICOLAE la Congresul economic dela Cluj

Vă mulțumesc pentru încrederea cu care m'ați onorat și Vă rog să-mi îngăduiți mărturisirea că: este pentru întâia dată în viața mea când particip la o adunare cu caracterul celei de azi. Dacă m'am decis totuși să iau parte și — la invitația DVoastră — să conduc chiar întrunirea noastră de astăzi, am făcut-o din convingerea, care este de sigur și a D-voastre a tuturor, că ne găsim în fața unei *probleme de interes național*, care-și cere o cât mai grabnică și o cât mai fericită deslegare. Iar Biserica noastră a știut să se identifice totdeauna cu marile griji și cu marile interese ale neamului și să îndrumeze înțelepțește *intreaga* viața a poporului pe care l-a păstorit.

Iată, iubiții mei domni și frați, justificarea prezenței mele și a fraților mei ierarhi, la congresul economic al Ardealului și Banatului românesc.

Dar această justificare își are și alte temeieri.

Căci, judecate în lumina concepției creștine, stările economice, ordinea socială din stat și viața obștească în toate aspectele ei, nu-i sunt indiferente Bisericii. Toate aceste stări au o vădită influință și asupra vieții sufletești a neamului. De aceea, instituția sacră se simte obligată să intervină și în desfășurarea vieții economice și sociale. De sigur nu pentru a impune, sau a recomanda măcar soluții practice, uzurpându-și deci competența de specialistă pe un tărâm care nu este al ei, ci pentru a crea numai *atmosfera de dreptate și iubire creștinească*, atât de necesară amintitelor soluții pe care sunt datori să le afle conducătorii vieții economice.

Dar în cazul de față, noi, cărmuitorii Bisericii suntem chemați să ne dăm toată contribuția înțelepciunii și autorității noastre și pentru motivul, că e vorba de salvarea unor instituții economice, pe cari Biserica le-a sprijinit, le-a încurajat și le-a povățuit de la întemeierea lor chiar — și până în zbuciumatele zile prin cari sunt silite să treacă astăzi. Făcând acest lucru, Biserica era convinsă că contribuie la întemeierea și întărirea unor așezăminte de cea mai mare importanță pentru viața culturală, socială și națională a neamului. Și ea nu s'a înșelat în credința ei. Căci băncile pentru salvarea cărora ne-am întrunit n'au izvorât din înjgheburile vr' unor grupări de interese mărunte; ele n'au fost dușmane de neguțatorie lucrativă în sensul inferior al cuvântului, ci au

fost instituții de apărare și de spornică chivernisire a rodului muncii țăranilor noștri harnici, și cetăți de apărare a fondurilor bisericesti destinate zidirilor de lăcașuri sfinte și de școli. Dar aceste bănci au fost și un puternic izvor de creștinească și românească ajutorare și promovare a tuturor acelor așezăminte pe cari se razimă viața și țăriia neamului. Ele au dat ajutoare pentru ridicarea de biserici și școli, ele au împărțit burse tinerilor harnici și săraci, ele au sprijinit țărănimea românească cu credite ieftine, înlesnindu-i cumpărarea de pământ de la străinii latifundiați.

De sigur aceste opere de binefacere nu sunt străine de împrejurarea, pe care nu întrelas de a o aminti, că băncile cari le-au săvârșit au fost conduse — toate — de funcționari pregătiți în *singura școală comercială românească* pe care am avut-o până la război, *de școala dela Brașov a Bisericii ortodoxe*, care și-a crescut ucenicii în atmosfera cinstei și jertfelniciei puse în slujba marilor idealuri ale neamului.

Astfel, felul în care băncile românești din Ardeal și Banat și-au înțeles chemarea li-a împrumutat importanța unor așezăminte de înaltă utilitate națională.

De aceea criza prin care trec ele astăzi însemnează și o criză a vieții naționale, [cu tărâmul ei comercial, financiar, industrial, agricol și cultural], iar osteneala noastră de a pune la cale salvarea și înviorarea lor, vizează înviorarea vieții totalitare a neamului nostru de dincoace de Carpați.

Și mai trebuie să ne gândim la un lucru, pe cât de important pe-atât de neglijat până acuma: *la creierea unei burghezii românești, care să integreze structura organică a neamului nostru*. Înainte de războiul întregirii noastre naționale, neamul nostru de dincoace de Carpați a fost un neam de țărani. Pe urma acestui război, zoriți de necesitățile largite ale noii vieți ne-am creat la repezeală o destul de numeroasă pătură de intelectualitate. Nu ne-am îngrijit însă destul de creierea unei burghezii românești, care să susțină, pe tărâmul economic, concurența cu burghezia străină — minoritară ca națiune, dar majoritară ca forță economică și financiară. Acest *hiatus* în organismul nostru național se simte; de semnalat însă numai puțin l-au semnalat după adevărata lui importanță. Intre aceștia este și actualul Prim-ministru al Țării, dl *Gheorghe Tătăreanu*. A făcut-o

limpede și apăsător într-o conferință ministerială ținută anul trecut aici în Cluj. Iar eu l-am felicitat la timpul său pentru acest lucru. Dar tocmai împrejurarea că DSA a avut intuiția hiatus-ului de care am vorbit mai sus, semnalându-i și necesitatea de a fi înlăturat, constituie pentru noi un motiv mai mult să credem tare că DSA își va da tot concursul pentru restabilirea creditului ardelean și bănățean și prin el pentru creierea acelei burghezii românești, care va avea un rol covârșitor în cucerirea orașelor de către nația stăpânitoare de drept — nu însă, încă, și de fapt, în măsura ce ni se cuvine pe bună dreptate, în România mare.

Problema este deci o problemă națională și de stat.

Nu pentru a o rezolva ne-am adunat aici reprezentanții întregului neam de dincoace de Munți —

fără deosebire de tabără politică, de credințe religioase, sau de pătură socială, ca n' marile momente ale istoriei noastre naționale, când se ascund și cele mai palide umbre ale discordiei, nearătându-se decât unirea frățească, în toată frumusețea ei. Ne-am adunat să *subliniem* numai gravitatea problemei, fiindcă datoria de a o deslega este a statului. *Lui* i ne adresăm și organului lui de conducere care este Guvernul, având toată nădejdea și încrederea, că va prețui după cum se cuvine apelul nostru și va ajuta refacerea așezămintelor noastre de credit menite să învioreze și să consolideze viața românească în Ardealul și Banatul de sub sceptrul înțeleptului și slăvitului nostru Rege Carol II.

Dumnezeu să-i ajute și să ne ajute!

Sărbătoarea recunoștinții

La ziua sfântului apostol Andrei, ardelenii s'au obișnuit să prănuască cu pietate și cu recunoștință pomenirea fericitului și neuitatului arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna.

Marii binefăcători ai mulțimii au drept la recunoștința posterității.

Istoria ardeleană a veacului trecut e istoria acestui providențial Ierarh. E o personalitate reprezentativă, care întruchipează strădanile și aspirațiunile nobile ale poporului ardelean din acea epocă a renașterii. A fost o personalitate de elită și uriașe care a reclamat spațiu. A umplut epoca și a dominat-o, iar creațiunile lui l-au supra-viețuit.

Deși fiu al epocii de renaștere, prin ideile și concepțiile sale s'a deosebit de contemporanii săi. Tradicionalist, — totuși n'a continuat calea antecesorilor săi.

Progresist, — totuși n'a ales direcția frunțașilor din acea epocă.

A fost un solitar în vremea sa, cum sunt toți oamenii mari ai istoriei.

Un fior pătrundea prin cei din vecinătatea lui. Masele poporului au simțit prin instinct că au conducător și au mers după el cu o încredere neșovăelnică.

Nu tot astfel au fost frunțașii de pe vremuri ai vieții românești. A fost un bărbat de acțiune, într-o epocă de mari prefaceri și a isbutit să schimbe dorințele în fapte împlinite și idealul în puteri pozitive.

Realizările lui au isvorât din concepții superioare.

Pe câmpia Libertății a ascultat vorbirea renumitului tribun al libertății naționale, Simion Bărnuțiu, dar Șaguna n'a înțeles libertatea în accepția naturalismului francez ci în senzul biblic religios că omul

se naște într-o lume stăpânită de legi, și cel dintâi lucru ce are să-l facă omul, e să cunoască legile și să se supună lor, pentru că legile sunt dela Dumnezeu, iar omul are să trăiască în supunere față de Dumnezeu.

Lege și libertate nu sunt antagonice. Libertatea nu e să faciă fiecare ce vrea, ci să trăiască în conformitate cu legea. Loialitatea față de lege e condiția libertății.

Epoca în care a trăit și și-a desfășurat activitatea sa arhiepiscopul Andrei n'a fost o epocă favorabilă Bisericii. Este epoca liberalismului revoluționar și potrivit revelațiunii și supranaturalului.

Religia în veacul trecut era considerată ca un lucru aparte. Viața bisericii era limitată la un număr restrâns de indivizi, — cler și cucernici. Viața în general, în veacul trecut și-a pierdut unitatea. S'a fărâmițat într-o mulțime de părți, fără legătură una cu alta și departe de a fi aliniată la o normă generală și finală. Religia nu mai era izvorul de inspirație al celor mai nobile idealuri și activități ale vieții.

Mărimea lui Șaguna și meritul lui principal e că a fost apologetul îndrăzneț și convins al Bisericii și al suveranității ei divine. Pentru Șaguna, biserica e o unitate organică și o creațiune divină. E colectivitatea creștinilor, înălțați prin intervenție divină, la rostul adevărat al existenței umane.

Pentru Șaguna o existență autonomă, separată de Dumnezeu, ca și un individ ieșit din societatea omenească, e o ființă despărțită de eul său empiric, menită a deveni o creatură provizorie, sterilă, smulsă din realitatea vieții și o încorporare a negațiunii.

Congresul economic dela Cluj

Fruntașii Ardealului și Banatului, ca reprezentanți ai neamului nostru de dincoace de muni, s'au adunat, fără deosebire de culoare politică, în *Congresul economic* la Cluj, în ziua de 28 Noemvrie 1935, și în deplină solidaritate au încheiat un înțelept apel adresat organismului de conducere a statului, înaltului guvern, chemat să rezolve problema, națională și de stat, problema *refacerii creditului românesc* dincoace de Carpați.

Congresul a fost precedat, conform datinei din străbuni, de servicii religioase, săvârșite în catedralele românești ale Clujului, după care la ora 10 congresiștii s'au întrunit în sala Teatrului Național.

La masa prezidențială și în restul scenei iau loc: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, PP. SS. LL. Vasile episcop al Caransebeșului, Ioan episcop al armatei, Andrei arhierul dela Oradea, Valeriu Frențiu episcopul dela Oradea, Iuliu Hossu din Cluj, ear dela Blaj vicarul arhiepiscopesc V. Macavei; frunțașii vieții culturale și politice, dnii: Stelian Popescu, O. Goga, I. Lupaș, Dr. A. Vlad, Al. Vaida-Voevod, Sextil Pușcariu, Iuliu Maniu, Dr. Beu, L. Borcea, Ilie Olteanu, secretar general, și mulți alți deputați, veniți din toate județele ardelene.

Asistența, ridicându-se, ascultă în tonarea rugăciunii „*Împărate ceresc*”, executată de corul teologilor, și urmată de imnul național „*Deșteaptă-te române*”. Constituit biroul, președintele Congresului, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, rostește cuvântarea de deschidere.

Înaltul prelat, — constatând că problema de care se ocupă congresul, este o problemă națională și de stat, — a ținut discursul ce-l publicăm în fruntea foii.

Cuvinte, cuprinzătoare și de mare efect, a mai rostit: prof. *Ioan Lupaș* cu gândul și dorința de a vedea pe talmacii vieții noastre publice porniți, fără zăbavă, pe drumul *Damascului*, transformați din Saul în Paul, vestitori și îndeplinitori ai unei opere de salvare națională I. P. S. Mitropolit *Nicolae* citește scrisoarea P. S. Sale episcopului *Nicolae* împedecată de a fi de față la congres. Dl *Ilie*

Prin ideile și concepțiile lui, ca și prin realizările lui, mitropolitul Andrei ne-a dat o sinteză a vieții, prefăcând biserica noastră în centrul de gravitate al întregii vieți naționale sociale și culturale, obligând posteritatea să-i apere deplina ei autonomie spirituală. T. S.

Olteanu face un luminat și bine motivat raport despre însușițiile noastre de credit. Vorbesc apoi: episcopul *Iuliu Hossu*, Al. *Vaida-Voevod*, O. *Goga*, M. *Popovici*, *Stelian Popescu*, *Iuliu Moldovan* și alții, ear la urmă dl *Dr. A. Vlad*, — ascultați și răsplătiți cu vii aprobări.

Se citește apoi *moțiunea*, care constată fapte precise și, pe temeiul lor, se arată *postulatele* formulate de acest congres. Asistența le primește cu ovății și încredințează o delegație (compusă din I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, P. S. Episcop *Frențiu*, dnii *Dr. A. Vlad* și *I. Olteanu*) să solicite sprijinul Suveranului și să prezinte această moțiune guvernului țării.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* — mulțumind participanților și comitetului de inițiativă, precum și presei, pentru contribuția lor atât de prețioasă și înțelegătoare, — declară închis congresul spunând că: „Atâta vreme, cât vom duce solidari lupta pentru marile interese naționale și vom merge împreună sub semnul crucii, putem fi siguri de izbândă.”

Duminecă, în 1 Decemvrie, ziua unirii tuturor românilor sub un singur sceptru și în hotarele lor istorice, va fi comemorată, conform dispozițiilor ministerului instrucțiunii, în toate școlile din orașe și comune urbane, ca un triumf al sfintei credințe care a luminat totdeauna sufletul neamului românesc. Ministerul, apreciind importanța comemorării, aprobă ca la această ocazie să se recomande tinerimii școlare din orașe să cumpere benevole insignele „Ligii antirevizioniste române”, (costul unei insigne este 2 sau 6 lei), din vânzarea cărora se strâng fondurile pentru propaganda în străinătate împotriva neadevărurilor răspândite de revizionismul dela Budapesta. Distribuind semnele Ligii noastre în cercuri cât mai largi, se împlinește o înaltă datorie și se contribuie la acțiunea de apărare a drepturilor neamului românesc pe veci întregit.

— În *Sibiu* se comemorează ziua de *1 Decemvrie* prin o manifestație organizată de către: *Despărțământul „Astrei”*, *Liga Antirevizionistă* și *Federația corpului didactic*. După serviciul religios din catedrala mitropoliei, urmează *festivalul* în sala *Thalia*, ora 12, cu coruri, orchestră, recitări. Intrarea gratuită.

el în munții Pirinei, având în vedere că acolo de mulțori se arăta Maica Domnului și având să studieze amănunțit natura și împrejurările în care se petreceau aceste arătări. Impresiile sale în urma acestei călătorii, precum și anumite idei din teoria sa le-a expus în „*Cristelnița de foc*” (în „*Gândul rusesc*”, 1915). Probabil că mai târziu, fiind profesor în Perm, a prelucrat teoria sa într'o formă filozofică precisă și a expus-o într'un manuscris, ce a rămas spre păstrare în familia sa din răsaritul îndepărtat. Intre oamenii a căror conștiință comunică „cu alte lumi”, nu rareori se află persoane, la cari se confundă și se amestecă cele 2 planuri ale existenței între ele; ei nu pot să recunoască deslușit datele experienței lor, nu pot să exprime rezultatul acestor experiențe într'o formă clară. Deobicei asemenea persoane dorind să-și lărgească cultura filozofică, recurg la literatura exotică în special la cea din India. Lectura clasicilor filosofi europeni, ca de ex. a lui Descartes, care ar ajuta la disciplinarea gândirii lor, li se pare plictisitoare. Cele experimentate de ei nu le pot turna în nici un cadru, neputând găsi legătura lor cu aspectele raționale ale existenței; deaceia, din punct de vedere filozofic, experiențele lor rămân fără roade. Unele din asemenea persoane își găsesc posibilitatea de a exprima experiențele lor în opere literare, însă acestea conțin în sine un amestec capricios de lucruri mari și mici, al lumii acesteia cu cealaltă. Astfel sunt de ex. în literatura rusă: „*Revelețiile*” Anei Schmidt, „*Despre viitor*”, „*Testamentul al III-lea*”

O întrebare ce se impune

Este cunoscută în deobște, în lumea ortodoxă, atitudinea serioasă, chibzuită și de cavalerm a bisericii luterane referitor la „*Vitezda*” românească — *Maglavitul* — exprimată în articolul din foaia *Kirchliche Blätter*, reprodus, în parte, în Nr. 45 al acestui ziar.

Prin contrast, m'a făcut să mă gândesc la ținuta arhicunoscută în rândul preoțimii noastre, de caracter pur copilăresc, zeflemitor. ba chiar jignitor, pe care o au — tot față de ea — aproape toți slujitorii bisericii unite, în unison.

Cea dintâi exprimându-și clar și categoric crezul în „fenomenul *Maglavit*”, cea de a doua vrea să-l explice — prin ucenicia ei credincioși(?) — tare „ușurel”: provenind dintr'o „afacere” de hipnoză, de sugestie, de histeroid, înșelăciune, sau mai știu eu ce caz patologic. Dar el n'ar fi, nicidecum, o revelație divină în plinul înțeles al noțiunii, cu scop educativ, așa cum se amintesc atâtea, în deosebi în istoria sacră a V. T.

Îndrăzneala, opoziția și atacul ilegal al fraților preoți uniți a mers până acolo, încât un preot dintr'un sat al jud. Făgăraș, se ncerca să demonstreze într'o predică lipsa de serioșitate a *Maglavitului*. Altul își „râde n' barbă(?)” cu articolul de fond: „*Sfântul la loterie*” publicat în ziarul „*România Nouă*”, din 3 Noemvrie a. c. Iar mai recent, un director de școală — care a și cauzat aceste rânduri — îndeamnă „părinatește” pe elevii săi ca să nu ia parte la predica unui preot, în legătură cu *Maglavitul* și-și asumă întreaga răspundere de fapta lor „în fața lui Dumnezeu” (sărmană îngrijire!).

Și este explicabilă această ținută a lor, când cunoaștem sentimentele cu care ne privesc și ne judecă: Auzi, minuni în ortodoxie, când ele sunt posibile exclusiv în biserica Romei „*siinte*”. A asemenea acest loc cu Lourdes-ul — peste care, să fim drepti, *Maglavitul* se ridică, căci s'au săvârșit lucruri nemaipomenite cu oameni veniți deacolo nevindecați, — este o îndrăzneală inefabilă. Nu-i posibil aceasta aici, căci ortodoxia și tot edificiul ei spiritual — credința, morala e ceva sec, formalist. Ea se reduce doar la „pletele călugărilor” și la „bărbile popilor”, aceștia din urmă — cum declară un chiar preot unit — fără puterea harică, în a săvârși curat și valabil sfintele taine. Ce lipsă de

obiectivitate și câtă bogăție de ură și dușmănie! Ce distanță dela ei, — cari ar trebui să se bucure deopotrivă cu noi ortodocșii de acest scump reviriment moral care adumbrește și sporește, cu forțe noi, dumnezești, sufletul țării românești, dela un capăt la celălalt — și până la atitudinea judicioasă luterană!

Contrastul acesta îmi impune să le fac fraților uniți întrebarea: Mai continua-veți cu bărielile contra acestui loc minunat și împotriva smeritului cioban Petre Lupu, când, chiar prin fericita lui persoană, Dumnezeu vă dă semn că nu suntem așa de perduți, în credința noastră dreptmăritoare, dupăcum ne socotiți? Semn v'a dat, ca să vă vindece de orbirea spirituală, când El a deschis ochii trupești ai tânărului, orb din naștere, din Blajul Dvoastră, Ioan Turc de 16 ani, despre care am scris mai larg în Nr. 48 al „*Luminei Satelor*” a. c.

Știu sigur că frații de strană vor încerca și-aici să tăgăduiască minunea. Imi improspătez însă, tabloul din Ev. Sf. Ioan cu Mântuitorul vindecând pe orbul din naștere, în dispută cu fariseii „*cei mândri și încrezuți*” (am icoana ortodoxiei românești dela *Maglavit*, în față cu fariseii moderni) cari își strigă cu „*ifose*” „*dreapta lor mărturisire*”.

Și pentruca să-i scutesc de o încercare răboinică li previu, spunându-le că cel vindecat este chiar din ușa lor, cercezeze-l. Le ușurez operația. Strigați-l. El răspunde la numele amintit, înscris în registrul de stare civilă Nr. 14 din 22 Februar 1919, fiul lui Ioan Turc și Lina Cristea.

Intr'un loc mă corectez: am scris acolo — după chiar declarația celui vindecat — că e de 18 ani, dar actul ce mi-a sosit ulterior dovedește că e de 16 ani. Cheme-l, deci, la judecată înaintea „*sinedriului*” fariseic.

Inchei, sfătuindu-i că dacă nu se încumetă să răspundă franc, la acele ce doresc, cel puțin să fie mai prudenți, să nu mai continue. E chestie de prestigiu confesional, care desvăluie, astfel, numai răutate, — ceea ce nu-i frumos, dar nici creștinesc. Pr. *Simion Radu*

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

* FOIȘOARA *

Vedeniile sfinților și ale misticilor

[5] Trad. de *Zinaida Vințan* [Sfârșit]

„Asemenea senzații dureroase, precum și alte fenomene maladive, urmau mai întotdeauna după viziunile lui. Referitor la aceasta eu i-am spus odată: „viziunile tale — sunt pur și simplu halucinațiile boalelor tale”. El m'a aprobat numaidecât. Însă această aprobare n'o putem interpreta în sensul, că *Soloviev* a negat realitatea viziunilor sale. În gura lui aceste cuvinte au însemnat că el consideră, că *boala face imaginația noastră mai susceptibilă la asemenea influențe din lumea spirituală față de care cei sănătoși rămân insensibili*. De aceea în asemenea cazuri el nu nega necesitatea de a se trata. El recunoaște în halucinații apariția închipuirii subiective și deci bolnave. Dar aceasta nu-l împiedecă să creadă în *cauza obiectivă a halucinațiilor*, care primește chip în noi înțurpându-se prin mijlocirea imaginației subiective într'o realitate exterioară.”¹

Teoria perceperii lumii Dumnezeștii a început s'o analizeze înainte de război cel mai talentat filozov rus, D. V. *Boldarev*, care se considera aderent al intuitivismului. Vara anului 1914 a petrecut-o

¹ Conte E. Trubețcoi, concepția despre lume a lui V. *Soloviev*, I, pg. 20.

etc. E curios, că ea tindea să se considere întruparea Bisericii, iar pe Vl. *Soloviev*, întruparea lui Hristos.²

În literatura europeană din Apus ne por servi ca exemplu de mistică încălțită, comunicările lui *Swedenborg* despre vizitele lui în alte planete și despre convorbirile lui cu locuitorii de acolo. Vl. *Soloviev* le consideră pe acestea ca având un caracter deliric.³

Marii mistici filosofi, din contră, au o sensibilitate extraordinară față de aspectul rațional al existenței. Ei trec în regiunea suprarăționalului nu numai pe baza intuiției mistice, dar și din cauză că succesiunea severă a gândirii îi forțează să se înalțe într'o sferă superioară. De așa natură e gândirea lui *Plotin*, *Proclu*, *Eri gena*, *Auselm* din *Canterbury*, *Hugo de St. Victor*, *Richard de St. Victor*, *Ioan Bonaventura*, *Reimund Lullus*, *Roger Bacon*, *Nicolae Cusanus*, *Pascal*, *Fichte*, *Schelling*, *Hegel*, Vl. *Soloviev*, P. *Florensch*.

Din operele astorfel de mistici, cari cunosc bine legătura suprarăționalului cu raționalul, se vede clar că sistemele mistice de filosofie nu sunt un conglomerat de idei confuze, fără nici o legătură între ele, din contră deabia aceste sisteme reușesc mai întâi să arete continuitatea și inteligibilitatea lumii așa de scumpă minții omenești; abia prin ele se înlătură orice lipsă de legătură de idei și orice lapsus al raționalismului unilateral. *Hegel* spune: *adevărul mistic* e ceva tainic, ce-i drept, dar

² Din manuscrisele Anei Schmidt și scrisorile adresate ei de Vl. *Soloviev* (Moscova 1916). Prefața, pg. XIV.

³ Vl. *Soloviev*, vol. IX, pg. 241.

numai pentru rațiune și numai pentrucă principiul rațiunii este identitatea abstractă, pe când adevărul mistic (ca ceva egal cu speculativ) este unitatea concretă a acelor definiții pe cari rațiunea le consideră ca adevărate numai în desbinarea și contracuzicerea lor. În felul acesta socotim cu toate acestea ce e rațional ca mistic, înțelegând astfel misticismul ca ceea ce trece de marginele rațiunii, și nu ca ceea ce e imposibil de cugetat și înțeles.⁴

Caracterul pasiv al viziunilor cuprinde în sine pericole. Ele pot proveni în unele cazuri dela factorii inferiori, substanțiali, ai corpului nostru propriu, — în alte cazuri, dela ființele altor regiuni ale existenței, ființe cari pot fi atât de diferite, câtă diferință este între membrii împărăției răului și membrii împărăției Dumnezeiești, sau între ele și însuși Dumnezeu. Dacă în sufletul omului se află un germene cât de mic al răului, de ex. o umbră cât de neînsemnată a mândriei, considerându-se ca ales exclusiv al lui Dumnezeu, ca *unealtă deosebită Duhului Sfânt*, în acest caz e aproape sigur că acela va cădea în „*vraja*” celui rău, adică va avea viziuni înșelătoare, provenite dela puterea necurată. O excitare artificială, o promovare forțată a pasivității cu scopul de a ajunge la viziuni, la comunicări verbale, la scrisul automat, produce un teren foarte periculos din care pot crește comunicări false cu lumea superioară. *Svedemborg* tindea în ultimul timp al vieții sale, să ajungă la pasivitatea de-

⁴ *Hegel*, *Enycl I th. Die Logik* (1840) VI B § 82. Zusatz, pg. 159. Vezi în genere articolul meu: „*Hegel ca intuitivist*”, *Publ. inst. științ. rus. din Belgrad*.

Probleme-Recensii-Comentarii

In ajutorul celor nenorociți. — Credincioșii noștri din Orăștie au luat o hotărâre vrednică de laudă: Duminecă în 7 Noemvrie părintele prot. Ion Moța cetind „ostașilor” adunați în școală duioasă știre adusă de „Universul” despre primirea la Ploiești a celor 170 copii sosiți din Basarabia, pentru a fi așezați de societatea „Leagănul Sf. Ecaterina” în comuna Telejăn, și înțelegând marea nenorocire ce s'a abătut peste sărmanii noștri frați creștini din acea provincie, — îndată s'au legat a primi și a ținea și ei aici la Orăștie 10 copii de aceea lipsiți. Fratele nostru Ioniță Berian a propus ca să cerem să ni se trimită și nouă, căci singuri „ostașii” vor îngriji pe zece inși.

Duminecă în 24 Noemvrie părintele Moța a vorbit apoi în biserică despre nenorocirea și lipsa ce s'a abătut asupra Basarabiei și a arătat cum ajută numitul „Leagăn” pe copiii din familiile cele mai sărace și necăjite, — și tot poporul s'a arătat gata a ajuta, deci să se ceară un număr mai mare de copii lipsiți, căci îi vom îngriji aici. Toți vor aduna alimente pentru ei și ajutoare de bani.

Copiii vor fi adăpostiți toți în „Căminul” orășenesc, ce primește azi bătrâni neputincioși și săraci, și fiind acolo loc destul, vor fi așezați acei copii și îngrijiți creștinește.

Părintele a vestit că va lăsa de acum încolo în fiecare Duminecă să circule un tas special (afară de cele 2 regulate ce sânt purtate pentru trebuințele bisericii). Tasul acela, al 3-lea, va avea pe el ca semn deosebitor o carte de rugăciuni, ca să știe credincioșii că ce pun pe acela, e pentru ajutorarea copiilor celor loviți de soartă. Chiar acum a lăsat să meargă un episcop cu tasul printre credincioși, și îndată inimile, impresionate de cele arătate lor dela altar, au pus pe tas peste 2000 lei. Așa se va purcede și în dunecele viitoare, ca să fie din ce să se procure sărăcuților hăinițe și încălțăminte. S'a cerut Leagănelui Sf. Ecaterina din Ploiești, să îndrume aici 25—30 băeți, căci avem cu ce-i susținea.

— In conferința prefească, ținută în 25 Noemvrie în Orăștie, preoții au

fost invitați să chibzuiască cu frunțașii lor, înștiințând la Orăștie, dacă ar susținea și parohiile din jur câte 1—2—3 copilași. Se vor cere atunci mai mulți, cu cei doriți de singuratecele parohii. E nădejde să se primească și susțină aci până la 40 de copii.

Știință și credință. — Ilustrul profesor, dl Dr. G. Marinescu, și-a dezvoltat Duminecă, la Fundația Carol în capitală, a doua conferință tratând despre Lourdes și Maglavite. Savantul profesor ajunge la următoarele încheeri:

Ideația misticilor autentici, prin bogăția și puterea de organizare, se depărtează de automatismul psihologic și se apropie de inconștientul dinamic care joacă un rol hotărâtor în creațiile artistice, literare și științifice.

Ce ar rămânea din civilizația universală, dacă s'ar distruge bisericile, domurile, basilicele și mănăstirile noastre mai însemnate unde se păstrează urmele unui trecut glorios și al misticismului indubitabil? Și este firesc, pentru că efectele intuiției mistice sânt logice și coerente și se deosebesc de misticismul bolnav periculos.

La misticii autentici domină generozitatea, bunătatea, eroismul.

L-am văzut pe Petrache Lupu predicând, înconjurat de dragostea și venerația lumii. Ciobanul comunică lumii ceea ce i-a spus «Moșul», cum numește el pe Dumnezeu, adică: «să nu faceți fapte rele, să vă iubiți, să vă poacăți, să vă ajutați unul pe altul». Ce cuvinte admirabile repetate, în aceste timpuri de retriște morală!

Dar efectele practice concrete, ale predicilor lui Petre Lupu, vor fi construirea unei biserici, unde credincioșii vor găsi un locaș demn de rugăciune, oamenii culti un moment de reculegere, și bolnavii o alinare.

În urmă, după informațiile, nu fantaziste ale unora, dar după datele precise, procurate de medici, în special dela dl Dr. Streba, predicile lui Petre Lupu au mare influență asupra poporului.

Speculă nu se mai face: furturile sânt mai puține, iar dl magistrat Vasilescu Bucium îmi dă o statistică din care vedem că contravențiile și crimele au scăzut.

plină; după ce L-a văzut odată pe Hristos, a început să se concentreze în mod foarte pasionat asupra scenii Răstignirii, și e posibil că drept rezultat al acestor exerciții s'au format în el stările de dedublare a eului. Biserica catolică a început încă în evul mediu să formuleze asemenea „exerciții duhovnicești” (exerciții spirituale), un fel de meditații ce constau în concentrarea încordată a atenției asupra patimilor lui Hristos și a diferitelor perioade ale vieții sale, reprezentate cât mai concret și mai sensorial posibil. Un sistem remarcabil de acest fel de exerciții a creat Ignatie Loyola.⁵ Probabil de aceea sunt în biserică catolică persoane cari pot să contemple ceasuri întregi diferite episoade din viața lui Isus Hristos. Pentru asemenea viziuni era vestită de ex. în sec. XIX Ecaterina Emmrich. Klemens Brentano a stat câțiva ani lângă ea, notând viziunile ei și dând astfel naștere atât de vestitei cărți: „Das bittere Leiden unseres Herrn Iesu Christi. Nach den Betrachtungen der gottseligen Anna Katharina Emmerich Augustininerin des Klosters Agnetenberg zu Dülmen nebst dem Latensnirs dieser Begnadigten“⁶ In timpurile noastre experimentează ceva analog Tereza Neumann din Konnersreuth; felul de viață ce o duce aceasta (ea trăiește aproape fără mâncare) seamănă mult cu viața Ecaterinei Emmrich. Sfântul Ion dela cruce se ridică împotriva unei astfel de vieți, plină de viziuni; el spune

că demonul se poate folosi de datele memoriei, ca să-l expue pe om ispitei prin mijlocul viziunilor și a „comunicărilor”. Mai bine să nu ne gândim la chipul omenes al lui Hristos, ci să ne apropiem de El și mai mult decât prin viziuni, pe calea imitării Lui.⁷

E foarte periculoasă îndeosebi pasivitatea fără curățenia sufletească și tendința către Dumnezeu, ceea ce se întâmplă de exemplu în decursul ședințelor spiritiste, cu scopul de a te face instrument al ființelor din cealaltă lume (scrisul automatic, precum și alte fenomene spiritiste). În cazul cel mai bun în decursul acestor exerciții avem de a face cu o activitate intensă a unor factori inferiori ce direcționează centrele noastre nervoase (de aceea de regulă comunicările pe calea scrisului sunt fără culoare, fără sens), iar în cazul mai rău avem de a face cu activitatea ființelor din împărăția răului, cari au cucerit trupul nostru. În ambele cazuri suntem supuși pericolului dedublării eului, neurozei, isteriei.⁸

Unii mistici, ca de ex. quietista M-me Guyon, au dezvoltat cel mai înalt grad de pasivitate, considerând orice manifestare a voinții proprii ca ceva rău sperând că, prin suprimarea oricărei activități personale, vor ajunge să fie cel mai curat instrument al voinții lui Dumnezeu. Literatura provocată de extremitățile quietismului (Disputa între Fenelon și Blet, precum și

Am susținut și mențin părerea mea, că la Lourdes și Maglavit se pot îngriji, cu mai mult succes, unele afecțiuni decât de un medic oarecare, — căci Charcot nu se opunea ca bolnavii, cari aveau credință, să se ducă la Lourdes.

A opune științei credința într'un ideal este o profundă eroare. Omul de știință are idealul lui ca și credinciosul care speră și nu vrea să moară, cum zicea Pasteur, ca un vibrion.

Dar există și o legătură mai strânsă între știință și credință căci cum a zis Chamuel foarte bine: medicul vindecă câteodată, ușurează deseori și mângâie totdeauna, ceea ce realizează și religiiunile, în special cea creștină.

„Crima națională” a episcopului Alex. Rusu și câteva mostre de iezuitism uniast. — Redactorii „Unirii” ne mărturisesc îndurerăți că n'au putut și nu pot ajunge la înălțimea meșteșugurilor iezuitice, oricâtă silință își dau. Noi, cari suntem străini de pasiunea aceasta, le putem spune cu toată obiectivitatea ce au comun cu aceia și ce-i deosebește. Ca să știe în ce direcție să se silească. Au comun cu iezuiții ura contra a tot ce nu-i catolic, în special contra ortodoxiei. Mai au comună toceala simțului moral; nu se sfiesc de nici un mijloc pentru realizarea scopurilor lor: ocolesc adevărul, folosesc minciuna, cultivă dublicitatea, ș. a. m. d. Și apoi au intenția, dorința nestinsă de-a fi ca iezuiții. Ceea ce contribuie mult să-i apropie. —

Ceeace-i deosebește e deficiența intelectuală. De aceea șiretenia lor e groasă și dură, de găligan care clipește din ochi, iar ura și cinismul moral se manifestă în forme colțuroase, bătă-rane, nepotrivite cu inteligența unui subiect atent la sine însuși.

Priviți mostre:

Când le amintim de dihonnia gravă din Agrul, întemeiat dela început ca trambulină de parvenitism, „șireții” simbriași dela „telefon” se fac că n'aud; nu rețin decât glosa noastră pe marginea unui comic incident la Agrul local din Blaj, glosă menită doar ca agrement în cadrul altor pasagii cari vorbeau de lucruri cu mult mai importante. Prea e cu carul ocolirea aceasta a răspunsului.

Altă mostră:

Desvăluirile făcute de dl Onisifor Ghibu asupra tovărășiei sinistre și re-

vizioniste dintre Vatican și ungurime, tovărășie din care a ieșit și Concor-datul și Acordul agrist, „șireții” funcționari ai „telefonului” le expediază cu câteva glume de-o inconștiență nu mai puțin sinistru și demnă de toată compătimirea. Șiretenie de aceasta vădește și țiganul care, dacă-i dai o palmă, îți spune să-i dai una, iar dacă i-o dai și pe a doua și pe-a treia, vrea să-ți câștige îngăduința cu tulumbe, cu mersul pe mâni și cu fel de fel de pozenenite să te facă să râzi și să-l lași în păcatele lui de nevoie. Mare diplomat și țiganul!

A treia mostră:

„Telegraful” e, după părerea competentă a umililor funcționari dela „telefonul” din Blaj, „plin de ură și lipsit de cultură” fiindcă a spus de episcopul Rusu că în el „nu trăiește dragostea de neam”, odată ce pretinde să nu mai între picior de intelectual român ortodox în nordul țării. Dar aceiași telefo-niști ce visează năstalgic la virtuțile iezuite elogiază în adjective hiperbolice, în acelaș articol, expresia susnumitului episcop: „*crimă națională*”, atribuită tuturor celorce cer înființarea episcopiei ortodoxe de Maramurș. Să te îndoești de sentimentele românești ale unui episcop ce cere asemenea măsuri de izolare a românimii din nord de restul țării, e semn de ură. Dar să-i faci „criminali naționali” pe profesorii universității clujene, frunțași ai Forului, pe dl Stelian Popescu, președintele Ligii antirevizioniste române și o întreagă intelectualitate ardeleană, — e lucru de laudă, e o manifestare de înțelepciune („Un cuvânt luminos, pe cât de răspicat, pe atât de românesc, a spus Prf. Alexandru al Maramurșului, într'un memoriu înaintat guvernului țării”). A se observa cât de transparente sunt formele — greoi ascunse — ale unei judecăți atât de vointar strâmbă.

Și fiindcă veni vorba de cel cu „crima națională” să savurăm și calitatea acestui iezuitism cu streche. („Unirea îl admiră: „După obiceiul său, Prf. vorbește scurt și cuprinzător”. Într'adevăr, prea scurt și prea cuprinzător!) Indată ce l-a înțepat musca zelului papistășesc la locul cugetării, a dat buzna „scurt și cuprinzător” în câmpul liniștit al bunului simț românesc (expunând „în câteva puncte clare, un întreg program de muncă și de soluțiuni practice” co-

alte scrieri) arată foarte just, că răul nu se cuprinde în activitatea personală, ci în îndreptarea ei spre scopuri egoiste. Și într'adevăr, dacă firea primordiale a ființelor naturale, făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, e dăruită cu putere creatoare, atunci e clar că acești factori sunt chemați la colaborare individuală creatoare în planul dumnezeesc al procesului universal. Idealul comunicării cu viața dumnezească constă în corelația armonică dintre diferitele procese cari urmăresc realizarea binelui, în satisfacerea binevoitoare a poruncilor lui Dumnezeu și în primirea bucuroasă a arătării lui Dumnezeu și a altor membri ai împărăției dumnezeiești în acele cazuri, când n'avem nici un motiv să ne îndoim de identitatea lor.

Biserica ortodoxă nu aprobă exercițiile artificiale, ce duc la trezirea viziunilor, dar în acele cazuri când viziunile apar fără voia omului la sfinții biruitori ai răului, le înregistrează cu multă bucurie. Așa ne spune de ex. tradiția, că Sf. Sergie Radonejschi, săvârșind sfânta liturghie, vedea întotdeauna un înger care servea alături de el și pe care l-a văzut odată și ucenicul său Isac.

Admiterea realității unor viziuni presupune o corporalitate transfigurată și cere o explicație a întrebării: *cum sunt posibile lumina, sunetul, precum și alte însușiri sensoriale, fără un corp material corespunzător.* Ca să rezolvăm această chestiune, trebuie să ne dăm seamă că chiar și în sfera materială, unde lumina, sunetul etc. sunt însoțite de atracția și respingerea particulelor materiei, sau elementelor ei,

nu aceste atracții și respingeri sunt cauza creatoare de însușiri sensoriale. Ca și în toate celelalte cazuri, orice eveniment nou este actul creator al unor activități substanțiale cari de obicei presupun întâlnirea puterilor a mai multor factori. În regiunea realității psiho-materiale totuși evenimentul nou nu provine numai din întâlnirea mai multor factori pentru a activitate comună, ci totodată și dintr'o excludere a unor alți factori, excludere însoțită de respingere. Aceste respingeri reciproce, nu întăresc, nici nu desăvârșesc activitatea creatoare, ci din contră o slăbesc, și micșorează valoarea rezultatelor ei; sunetul, lumina etc. însoțite de procesele repulsiunii sunt factori sensoriali ce conțin în ei scăderi, inegalități, intervenții haotice etc., nedesăvârșiri ce slăbesc frumusețea lor și chiar îi duc spre diformitate. În împărăția dumnezească, unde nu sunt procese de repulsiune, corporalitatea transfigurată se creiază prin acte creatoare, în cari se întâlnesc mulți factori, fără vreo luptă între ei, fără vreo incomodare a unora de către alții. Această corporalitate constă din însușiri sensoriale curate, desăvârșite, ce-și corespund unul altuia, ce întrupează frumosul absolut.

N. Loski.

Monetă metalică, à Lei 200, se pune în curând în circulație. Mai târziu vor urma să circule și monetele nouă à 100 Lei și à 50 Lei, care vor înlocui vechile monete à Lei 100. Pișele nouă de argint se bat în Monetăria Națională nou înființată.

⁵ Vezi de ex. ediția germană: I. Loyola, Das Exerzitiën buch, Trad. de Ferder, explicată de M. Meschler S. I. Freib. i. Br.

⁶ Ch. Brentano, Saemmtl. Werke, hrg. von, C. Schedenkopf, 1912, Bd. XIV, I. Abth. «Religiöse Schriften», cu introd. de W. Oehl.

⁷ Baruzi, 540, 239, 257. 260; vezi deasemenea Quercy 310.

⁸ Vezi despre aceasta P. Florenski «Stălpul și întărirea adevărului» note pg. 697, 706.

mentează „Unirea”), speriindu-l cu vijeliosul și subtilul lui asalt.

Iar când lumea românească i s'a așezat în cale din toate părțile, căutând să-l opăcească, să-l trezească la realitate, iată că au început să se agite și să alerge și făpturile hazoase din lunca dela Îmbucătura Târnavelor.

Aduceți furtunul să-i udăm cu apă rece!

Stilul descoperire omul. — Un ziar mic și scandalos din București și-a făcut o normă din a umplea, odată pe săptămână, o pagină, închinată prezumtiv „dreptei credințe”, cu tot felul de injurii și calomnii la adresa onora sau altora dintre persoanele bisericești.

Iar colomniile acestea le spune într-o formă menită să trezească și să alimenteze în cetitori acel soi de apetituri aducător de mare tiraj, pe care atât de măestru îl știe cultiva și o literatură a cărei „bunavoință educatoare” e prea bine cunoscută. Lipsită de puțința de-a lavi cu fapte într'adevăr grave și autentic verificate și de-a înfrunța astfel cu față descoperită pe cel vinovat, profesioniștii injuriilor duminecale, cari fac bucuria de sărbătoare a celui ziar, recurg la atacul pur verbal, la inventarea de zvonuri și la lovituri cu față acoperită de masca unui pseudonim; iar de se întâmplă să iai pe vreun neprecaut, care a lovit descoperit, la răspundere, se face că n'aude, punând alt mascat, nu să-ți răspundă la chestionar, ci să devieze la alte injurii calomnioase, uitând că această purtare nu are un nume frumos și aruncă o lumină cam rușinoasă asupra subiectului ei.

Metoda aceasta e observată riguros și referitor la oamenii bisericii din Ardeal și peste tot la viața bisericii de aici. Aproape fiecare număr duminecal din respectivul ziar mormăie de invectivele și zeflemelele diversilor anonimi și pseudonimi la adresa vieții bisericești ortodoxe din Ardeal. Iar când unul dintre acuzatorii acestei biserici, care și-a scris articolul, a fost luat de scurt, acela n'a găsit de cuviință să dea o replică francă, ci a lăsat pe un necunoscut să umple o coloană întregă a ziarului cu repetarea monotonă și lipsită de talent a unui epitet, și vulgar și nedrept, la adresa tuturor persoanelor bisericești din Ardeal, pe cari le acuză acum că mănâncă fondurile episcopale.

Suntem siguri că dacă îi provocăm să-și precizeze acuza cu nume și acte, vor devia iarăși la alte invective, pentru că ideea cu mănăncarea fondurilor episcopale nu le-a putut veni decât sau din dorințele proprii nerealizate sau din realități de prin partea dumnealor.

Pagina pastorală

PREDICĂ

— Rostită la sfințirea bisericii celei nouă din par. București, prot. Băița —

Imbrăcați-vă în omul cel nou, care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate și întru sfințenia adevărului.

Efesenii 4, 24.

Iubiți ascultători, — Am săvârșit azi un lucru sfânt: Am pecetluit, prin rugăciunile noastre, jertfa și munca voastră de ani de zile, depuse în ridicarea acestui nou Sion de închinare și de slavă lui Dumnezeu.

Știm cu toții, iubiții mei, că fără de jertfă, muncă și stăruință, nu se poate săvârși nimic de seamă în viață! Aici, sufletul a conlucrat cu trupul.

Să înțelegem, în același timp, că nici „nu este jertfă mai rodnică și mai binecuvântată de Dumnezeu, ca jertfa pentru cetatea sufletului, și nu sânt serbări mai fără de prihană, ca sărbările dela zidirea sfințelilor altare ale legii străbune”.

Biserica a fost și trebuie să rămână cetățuia neamului nostru.

Vorbind despre aceste adevăruri, și adâncind alvia vieții de acum, cu puzderia

de preocupări ce bat la ușa înfăptuirilor, mă gândesc că și voi, ispitiți de nevoile zilei și de dârzenia luptei ce se dă pentru viața pământească, ademeniți de șoaptele gădilitoare ale unei fericiri momentane, mă veți întreba: Ce ne facem noi cu aceste adevăruri? Putem noi trăi din împărăția și bunurile ce ni le propăduiește biserica?

Înainte de a vă da răspuns, țin să vă aduc aminte că și Mântuitorul nostru Isus Hristos a trecut prin ispita acestor întrebări, când mamona l-a apostrofă: „de ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâne!” Provoacarea aceasta tradează mentalitatea bolnavă a lumii de acum, care numai în „pâne” caută rostul vieții. Biserica vede și înțelege că ochiul omului este pironit mai ales spre bunuri vremelnice — și, în deplină cunoștință de cauză, răspunde categoric: „da!” eu vă asigur și pâne, și vă pot îndulci și pânea cea amară pe care o mâncați acum; vă asigur și de împărăția, de care vă vorbesc zilnic și de bunurile ei neperitoare, — numai să mă ascultați.

În același timp vreau ca oamenii să știe, că nu numai pânea dă și asigură viața lumii. Pânea e de lipsă pentru viața de toate zilele, — dar numai ea singură, supusă stricăciunii, lipsește viața de adevărată dulcețea și de atâtea alte bucurii, pe care Părintele nostru ni le-a menit. Vieții îi mai trebuie suflet, ca ea să fie deplină și întreagă.

Sufletul, despre care lumea de azi vorbește mai puțin, statornicește frățietatea pe pământ, împrăștie dragoste și milă și îndrumă la modestie, ordine și omenie. Lipsind acestea, — și vedem că lipsesc, — și pânea ce o mănăncăm este amară și mai tare decât piatra.

Casa aceasta s'a înălțat aici pentru ca să vestească aceste adevăruri, să îndrume pe oameni a trăi deplin viața, nu numai pe jumătate. Cât timp pe pământ nu se va sălășlui împărăția dreptății, a păcii și a iubirii, cât timp nu se va face voia Tatălui din cer, viața va fi o luptă și goană fără rost.

Coborâți acum în viața de toate zilele și adânciți alvia ei.

Câte cotituri nu veți găsi? De câți bolovani nu vă veți împedeca, dovadă că oamenii punând în lucrare numai creierul, mâinile și picioarele, au grămădit în calea ei bolovani răutăților și ai slăbiciunii lor!

Priviți o familie! Câtă vreme toți ascultă de capul familiei, — lucrurile merg bine. Ce se întâmplă într-o familie, în care toți vreau să poruncească? În care copilul vrea să comande tatălui său, și fata mamei sale? În marea familie, pe care o formăm noi oamenii, se întâmplă un lucru ciudat: mulți, foarte mulți din fiii neamului nostru, nu vreau să asculte de părintele lor, de Tatăl ceresc. Deodată s'au trezit toți învățați, toți ar da altora învățătură, — dar ca ei să primească o povață bună? asta n'o vreau. Urmările se văd în tot pasul: nemulțumiri, uneltiri păcătoase, alergări nebune după scaune comoade, plată mare cu lucru cât mai puțin, — și așa, în loc de frăție — babilonie.

Nu văd altă scăpare, din acest povârș care coboară în păcat, decât reînnoirea oamenilor la Hristos! Iată cum vă întrebă El — prin gura sfântului apostol Iacob:

„De unde sânt războaie și sfezi între voi? Au nu de aici sânt desmierdările voastre? cari se oștesc întru mădulările voastre! Pofțiți, și nu aveți, ucideți și pizmuiți și nu puteți dobândi; vă sfădiți și faceți războaie! Cereți și nu luați, pentru că rău cereți, ca întru desmierdările voastre să cheltuiți”, (Iacob 4, 1—3).

Câte veacuri s'au scurs de când s'au rostit aceste cuvinte, — și vedeți cum se potrivesc zilelor noastre?!

Iată acum v'ați înnoit biserica. Ea însă își va perde rostul dacă voi nu vă veți înnoi și firea voastră — sufletul vostru! Părintele nostru cel ceresc vă chiamă și vă povățuește astfel:

„Lăpădați pe omul cel vechi, care se strică prin poftetele înșelăciunii, și vă înnoiți cu duhul minții voastre! Imbrăcați-vă în omul cel nou, care după Dumnezeu s'a

zidit întru dreptate și întru sfințenia adevărului! Drept aceea, lăpădând minciuna, grații adevărul. Mănați-vă! dar nu greșiți: soarele să nu apună întru mânia voastră. Nu dați loc diavolului! Celce fură, să nu mai fure, ci mai vărtos să se ostenească, lucrând binele cu mâinile sale! Tot cuvântul putred să nu mai iasă din gura voastră, ci numai care este bun spre zidirea folosului. Toată amărăciunea, mânia, iuțimea, hula și strigarea să se lapede dela voi, și fiți unul către altul buni, milostivi, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v'a iertat vouă prin Hristos. Umblați întru dragoste, și toată necurătenia și lăcomia nici să se unească întru voi! Ca fiii luminii să umblați”, (Efesenii 4, 22).

Vă întreb: să fie oare cu neputință această înnoire? Vă răspund cu cuvântul evanghelic: „toate se pot credinciosului”. Un „bob” de voință, dragoste cât un grăunte de muștar și un dram de credință, — iată greutatea ce vă apasă!

Innoind numai biserica aceasta de zid, iar biserica sufletului lăsându-o în vechia ei stare, vă asemănați mormintelor celor spoite frumos pe din afară, iar în lăuntru: pline de oasele morților.

Inoiți-vă sufletul cu această armatură a credinții în Dumnezeu, a iubirii față de aproapele vostru, a nădejzii în dobândirea răsplății, căci numai așa pliniți legea lui Hristos.

Strigătul după ajutor, ce l-ați auzit din evanghelia de azi, al celui ce căzuse în nesimțire, bătut de tâlhari, e strigătul bisericii, iar mila și fapta dovedită de samaritanul milostiv vădește pe omul în care a trăit cu adevărat Hristos!

Faceți și voi asemenea!

Prot. Dumitru Secărea

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a plecat Marți cu trenul la Cluj, pentru a participa la marele congres economic al Ardealului. În gara Cluj este așteptat de numeroși credincioși și de reprezentanții episcopiei și ai comitetului de pregătire a congresului și salutat de păr. consilier Dr. Sebastian Stanca și dl profesor Dr. Ioan Lupaș. Răspunde I. P. Sf. Mitropolit, care după aceasta este condus la reședința episcopală ca oaspe al P. Sfințitului episcop Nicolae Ivan. Miercuri, în 27 I. P. S. Sa a condus înainte și după masă ședințele comitetului de inițiativă a congresului. Joi, după închiderea congresului economic, I. P. S. Sa a plecat cu trenul de seara la Oradea, ca să vadă pe venerabilul P. Sf. episcop Roman Ciorogariu. Vineri I. P. S. Sa a plecat din Oradea și a sosit la reședința din Sibiu la ora 5 d. a., ear la ora 6 a participat la festivalul închinat memoriei Marelui Mitropolit Andrei.

† Maria Cunțan, scriitoarea de gingașe versuri, înzestrată cu rare calități sufletești, a încetat din viață, după multe dureri și amărăciuni, biruite cu creștinească resemnare, în 23 Noemvrie 1935, în sanatoriu dela spitalul Filantropia din București, și a fost înmormântată în 25 Noemvrie în cimitirul Belu. Regretata artistă a fost fiica profesorului de cântare bis. și tipic dela seminarul teologic-pedagogic din Sibiu, a distinsului preot Dimitrie Cunțan, răposat în 1910.

Înainte de unirea țării, Maria Cunțan a împodobit, cu scrisul său cald și curat, multe pagini din revistele *Luceafărul*, *Sămănătorul*, *Ramuri* și nu mai puțin coloanele din foisoarele *Telegrafului Român* din anul 1915, în care a publicat poezii de mare frumusețe, inspirată de credința creștină. Numele scriitoarei se va pomeni cu cinste în istoria poeziei noastre lirice și religioase.

Dumnezeu s'o odihnească între aleșii Săi!

Instalarea preotului Traian Țițeu, în comuna Ghimeș-Făget, prot. Oituz, s'a făcut de către P. C. părinte prot. Ioan Rafiroiu, în 24 Nov. c. de față fiind enoriașii parohiei, dl prefect al jud. Ciuc Dr. V. Oțetea, inspectorul și revizorul școlar, întreg corpul învățătoresc din Valea Ghimeșului și credincioșii din parohiile vecine. La acest prilej s'a sfințit capela mutată într-o nouă sală a corpului CFR. După celebrarea sfinței liturghii a fost introdus în parohie, noul paroh. Cetindu-se gramata arhierescă, părintele protopop urează noului paroh să formeze piatra de hotar pentru reînvierea ortodoxismului în Valea-Ghimeșului. Pr. Traian Țițeu promite să-și jertfească toate puterile pentru întărirea credinței, și mulțumește celorce și-au pus încrederea în Sf. sa.

Coresp.

Știre ziaristică. Primum din capitală primul număr al revistei politice săptămânale, de luptă națională și creștină, *Linia Dreaptă*, care apare sub direcția publicistului Alex. Hodoș. Numărul, bogat în material de interesant reportaj, cu fotografii și deseneuri, conține articole semnate de: O. Goga, Al. Hodoș, Toma Vlădescu, Dragoș Protopescu, I. P. Prundeni, N. Paicu ș. a. Abonamentul revistei, scrise cu talent și avânt, e 200 lei anual, un număr 5 lei. [Redacția și administrația: București, strada Câmpineanu 4]. — Lupta pentru *linia dreaptă*, mai ales în zilele de zigzaguri nu tocmai cinstite, va fi fără îndoială cât se poate de binevenită. Urâm curajosului confrate viață lungă și mulți cetitori.

Contribuiri pentru ajutorarea înfometajilor din Basarabia. La apelul făcut de „Societatea de Cruce Roșie a României”, pentru ajutorarea fraților din Basarabia, s'a primit din județul și orașul Sibiu, la sediul societății de Cruce Roșie, *filiala Sibiu*, următoarele sume: Banca „Albina” Sibiu Lei 10.000; Personalul român al centralei electrice Sadu 490; dl lt.-colonel Dr. Căpitanovici 500; dna Dr. Piso 200; dna Dr. Vecerdea 100; dra Felicia Rațiu 200; colecta oficiului parohial ortodox rom. Sebeșul de jos 2624; școala comercială de fete, prin dna colonel Florescu 1043; școala primară mixtă Dr. Angelescu Nr. 2 prin dna colonel Florescu 59375; consiliul de administrație, cenzorii și funcționarii băncii „Albina”: Dr. Ilie Beu, Dr. L. Borgia, Dr. N. Comșa, P. Drăghiciu, Dr. V. Bologa, Dr. O. Russu, Dr. M. Veliciu, I. Vătașan, câte 200; A. Odor, Eugenia Petric, I. N. Bratu, N. Petrușiu, Octavia Lupean, Dr. I. Modran, I. Tr. Henteș, C. Popp, câte 100; E. Cioran, A. Gușu, Fr. Lissai, C. Dordea, I. Schitea, E. Tr. Georgescu, Br. Rössler, E. Andreiu, câte 50; Florica Balea, C. Prunaș, Fr. Wopaika, A. St. Vlad, A. Müller, V. Maschalco, câte 40; V. Timofte, A. Popp, N. Cișmașiu, D. Paul, S. Negru, P. Simtion, Gh. Ciuca, A. Simtioa, O. Schuster, I. Bagdi, Tr. Bârsan, câte 30; Z. Popescu, P. Tincu, O. Todea, Avrigeanu, Bogorin, câte 20; Marioara Serafin, Eug. Tordășianu, Silvia Popa, Turica Dănilă, Mimi Stănilă, câte 100; Pera Popescu 30; Stănuța Petrușiu, Z. Mihăilescu, câte 20 (colectat prin dna E. Tordășianu). — Silvia Frâncu, Elisabeta Popa, câte 40; Virginia Morariu 20 lei. Total Lei 19.890 bani 75. — *Letiția Bologa*, președintă: Maria A. Odor, casieră.

Reducere de 50 la sută. Între 30 Noemvrie și 9 Decemvrie 1935 se poate călători pe toate liniile CFR cu reducere de 50 la sută. Călătoria se face pe baza unei *jumătăți* de bilet.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 1 Decemvrie 1935, va predica părintele protoiereu militar I. Dăncilă.

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul
Telegraful Român